

CLASS NOTES

Class - VIII

Subject - SANSKRIT

Topic -

डिजीभारतम्

पाठाधारित संधि -

1) तालपत्रोपरि - तालपत्र + उपरि	प्रत्ययः
2) भौजपत्रोपरि - भौजपत्र + उपरि	प्रत्ययः
3) कर्गदोपरि - कर्गद + उपरि	
4) कर्गदोद्योगे - कर्गद + उद्योगे	1) दातुम् - दा + तुमुन्
5) नास्ति - न + अस्ति	2) गन्तुम् - गम् + तुमुन्
6) आपि - आ + अपि	3) प्रदातुम् - प्र + दा + तुमुन्
7) कुत्रापि - कुत्र + अपि	4) कर्तुम् - कृ + तुमुन्
8) नानुभूयते - न + अनुभूयते	5) आदाय - आ + दा + अप्
9) नातिदूरम् - न + अतिदूरम्	
10) आवश्यकतापि - आवश्यकता + अपि	
11) क्रयार्थम् - क्रय + अर्थम्	6) आरब्धम् - आ + रभ् + क्त (नपुः)
12) उपचारार्थम् - उपचार + अर्थम्	7) प्रारब्धम् - प्रा + रभ् + क्त (नपुः)
13) आवश्यकताद्य - आवश्यकता + अद्य	
14) इत्यनयोः - इति + अनयोः	
15) दूरभाषयन्त्रमादाय - दूरभाषयन्त्रम् + आदाय	
16) ज्ञानान्वेषणार्थम् - ज्ञान + अन्वेषणार्थम्	
17) पुनरपि - पुनः + अपि	(नोट - उत्तरपुस्तिकाण्डं लिखत।)

The Above content is prepared at home.

अभ्यासः

प्रश्न-१ अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि स्वेच्छानि लिखत-

उत्तर- क) सम्पूर्णविश्वे

ख) कालपरिवर्तनेन

ग) संघकाणाम्

घ) कर्गदोद्योगे

ड) सङ्गङ्किन

प्रश्न-२ - अधोलिखितान् प्रश्नान् पूर्णवाक्येन उत्तरत-

उत्तर- क) प्राचीनकाले विद्या श्रुतिपरम्परया गृष्टते स्म।

ख) संगणकस्य अधिकाधिक-प्रयोगेण वृक्षाणां कर्तनं न्यूनतायास्यति।

ग) निकित्सालये संघकाणाम् आवश्यकता अद्य नानुभूयते।

घ) वयं डिजीभारतम् इति अस्यां दिशि अग्रेसरामः।

ड) वस्त्रपुटके संघकाणाम् आवश्यकता न भविष्यति।

प्रश्न-३ रेखांकितपदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणम् कुरुत-

क) लेखनम् - किम् ?

ख) कर्गदस्य - कस्य ?

ग) विभ्रामगृहेषु - केषु / कुत्र ?

घ) चलदूरभाषयन्ते - कस्मन् / कुत्र ?

ड) उपचारार्थम् - किमर्थम्

प्रश्न-४ उदाहरणमनुसृत्य विशेषण विशेष्यमेलनं कुरुत-

क) मौरिखकम् - स्नानम् घ) महान् - उपकारः

ख) (मनोगताः) → मनोगते- काले ड) सुद्राविष्णिः - विनिमयः

ग) (टंकिता) → टंकितानि - कायाणि

प्रश्न-५ कोष्ठकप्रदत्तेषु पदेषु-पतुथी प्रयुज्य रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत-

क) धात्राय

घ) सुरेशाय

ख) निर्धनाय

ड) अध्यापकाय

ग) लताये

नोट- उत्तरमुस्तिकायां लिखत।